

Kiuassuon tuulivoima-alueen osayleiskaava / Käynnistäminen

KH 17.06.2024 § 165
379/10.02.02/2024

Eolus Finland Oy suunnittelee yhtenäistä tuulivoimahanketta Äänekosken kaupungin ja Laukaan kunnan alueelle. Yhtiö on jättänyt 30.5.2024 Äänekosken kaupungille kaavoitusaloitteen Kiuassuon tuulivoimayleiskaavan laatimisesta. Eolus Finland Oy on perustanut hankkeelle 100 % omistamansa erillisen hankeyhtiön *Kiuassuon Energia Oy* (Y-tunnus 3359601-5), jonka kotipaikka on Äänekoski.

Hankealue, lähtötiedot ja tavoitteet

Kiuassuon tuulivoiman hankealue sijaitsee noin 2,4 km Suolahden taajamasta itään ja noin 10 km luoteeseen Äänekosken taajamasta. Hankealueen pinta-ala on noin 1 700 ha. Hankealue on muodostettu siten, että voimalat sijaitsevat 1,5 km etäisyydellä asutuksesta. Alustavan rajauksen mukainen maa-alue on kokonaisuudessaan yksityisessä omistuksessa. Finsilva Oyj ja UPM ovat solmineet maanvuokrasopimuksen hankeyhtiön kanssa.

Eolus Finland Oy:n kaavoitusaloitteessa on esitetty suunnittelualueen alustava rajaus. Hankealueelle tutkitaan 14 voimalan kokonaisuutta, mahdollisuutta asentaa aurinkosähkökenttiä ja energian varastointiratkaisuja. Puolustusvoimien lausunto puoltaa voimaloita, joiden enimmäiskorkeus on 300 metriä ja roottorin halkaisija 175 metriä. Yhden voimalan nimellisteho on enintään 10 MW. Koko hankkeen nimellistehoksi esitetään noin 118 MW sisältäen aurinkovoiman ja akkuvarastoinnin. Tuotantoalueen arvioitu sähköntuotto on noin 309 GWh vuodessa. Kaavoitusprosessin aikana teknologia voi kehittyä ja kaavaratkaisussa niin voimaloiden korkeus kuin roottorin halkaisija tarkentua.

Eolus Finland Oy on aloittanut selvitystyön Kiuassuon soveltuvuudesta tuulivoimatuotantoalueeksi. Hankealueelle suunnitellaan alustavasti 14 tuulivoimalaa, joista 11 sijoittuu Äänekosken kaupungin ja kolme (3) Laukaan kunnan puolelle. Kaavoituksen ohessa alueelle laaditaan lakisääteinen ympäristövaikutusten arviointimenettely (YVA). Kaavasuunnittelussa otetaan huomioon YVA-selvityksen tulokset sekä maanomistajien ja muiden sidosryhmien näkemykset. Hakijalla on tavoitteena toteuttaa hanke yhteistyössä maanomistajien, kaupungin ja muiden viranomaisten kanssa paikallisia olosuhteita kunnioittaen. Suunnittelualueen rajaus, tuulivoimaloiden ja muiden tuulivoiman tuotantoalueen rakenteiden sijoittuminen tarkentuu osayleiskaavan laadinnan ja YVA-prosessin aikana.

Tuulivoimaosayleiskaavan laatimisen tavoitteena on, että osayleiskaava laaditaan MRL 77a §:n mukaisena oikeusvaikutteisena yleiskaavana, jolloin yleiskaavaa voidaan käyttää suoraan rakennusluvan perusteena. Kaavan sisältöä koskevat kysymykset ratkaistaan maankäyttö- ja rakennuslain

mukaan osayleiskaavamenettelyssä. Hankkeen arvioitu rakentamisajankohta on esitetty ajoittuvan vuodelle 2029.

Kaavoitustilanne

Maakuntakaava; *Keski-Suomen maakuntakaava* on saanut lainvoiman 28.1.2020. Maakuntakaavan päivitys on käynnistetty rullaavana kaavana. Ensimmäinen päivitys, *Keski-Suomen maakuntakaava 2040* on kuulutettu voimaan 19.3.2024. Maakuntakaava 2040 käsitteli mm. seudullisesti merkittävää tuulivoimatuotantoa ja liikenteen muutostarpeita. Vähintään 10 voimalan alueet osoitettiin kaavassa tuulivoimatuotantoon soveltuvana alueena (tv). Muualle Keski-Suomen alueelle voi yleiskaavoittaa alle 10 voimalan kokonaisuuksia.

Koko maakuntaa koskeva suunnittelumääräys; *Uusiutuva energia: Tuulivoiman ja siihen liittyvän sähkönsiirron suunnittelussa tulee ottaa huomioon vaikutukset asutukseen, liikenneväyliin, maisemaan, kulttuuriperintöön, virkistykseen, elinkeinoin, luontoon, pinta- ja pohjavesiin ja eri hankkeiden yhteisvaikutukset sekä vaikutukset ilmastoon ja luonnon monimuotoisuuteen. Yli 50 metriä (kokonaiskorkeus maanpinnasta) korkeiden tuulivoimaloiden rakentamisesta tulee pyytää lausunto Puolustusvoimien pääesikunnalta. Tuulivoimaloita ei saa rakentaa alle 4 km etäisyydelle Puolustusvoimien alueista eikä alle 12 km:n etäisyydelle varalaskupaikoista. Asuin-, kauppa-, teollisuus-, työpaikka- tai vapaa-ajan alueita suunniteltaessa on mahdollisuuksien mukaan selvitettävä geoenergian ja puun hyödyntämismahdollisuudet.”*

Tuulivoimatuotantoon soveltuvan alueen (tv) suunnittelumääräys; *”Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on otettava huomioon vaikutukset asutukseen, liikenneväyliin, pinta- ja pohjavesiin, maisemaan, kulttuuriperintöön, virkistykseen, matkailuun ja muihin elinkeinoin, luontoon, maakotkaan ja muuhun linnustoon sekä melu- ja välkevaikutukset. Kulttuuriympäristöjen valtakunnallisten ja maakunnallisten arvojen säilyminen on varmistettava. Lisäksi on otettava huomioon maisemalliset vaikutukset järvillä.*

Lentoliikenteen ja Puolustusvoimien toimintaedellytykset tulee turvata sekä ottaa erityisesti huomioon Puolustusvoimien toiminnasta sekä tutkajärjestelmistä ja radioyhteyksistä johtuvat rajoitteet.

Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on otettava huomioon tuulivoimatuotantoalueiden yhteisvaikutukset.

Sähköverkkoon liittymisessä on pyrittävä hyödyntämään olemassa olevia johtokäytäviä. Tuulivoima-alueiden liittämisessä sähköverkkoon on pyrittävä hyödyntämään yhteisiä johtokäytäviä. Sähkönsiirtolinjat tulee toteuttaa luontovaikutusten sekä maa- ja metsätalouden harjoittamisen kannalta mahdollisimman vähäisin vaikutuksin.”

Sumiaisten rantayleiskaava on hyväksytty Äänekosken kaupunginvaltuustossa 5.10.2009. Kiuassuon hankealueelle tai sen vaikutusalueelle sijoittuu rantayleiskaavan vesialueita; *Pietinen* ja *Saarikas*, sekä pienet vesistöt *Pitkälampi*, *Äkkijärvi*, *Löytölampi*,

Pahalampi ja Rajalampi. Pietisen ranta-alueelle on osoitettu maa- ja metsätalousvaltaista aluetta (M, MT-1) sekä venesatama tai -valkama aluetta (LV). Saarikkaan ranta-alueelle on osoitettu maa- ja metsätalousvaltaista aluetta (MT-1) sekä vesistö W-1 -merkinnällä, jonka määräys; Alueella on erityisiä ympäristöarvoja. Alue tulee säilyttää luonnontilaisena. Lisäksi vesistöä ympäröi Natura 2000-verkostoon kuuluva alue -merkintä, jonka määräys; Mikäli suunnitelma tai hanke voi todennäköisesti heikentää Natura 2000-verkostoon kuuluvan alueen luonnonarvoja, on suunnitelman hyväksyvän viranomaisen katsottava, että luonnonsuojelun 10 luvun 65 §:n mukainen Natura-arviointi on tehty ja sen jälkeen pyydettävä siitä alueellisen ympäristökeskuksen lausunto.

Pienille vesistöille on osoitettu maa- ja metsätalousvaltaista aluetta (M) sekä vesialuetta (W).

Hankealue sivuaa *Kangaslampi* vesistöä, jonka ranta-alueelle on osoitettu maa- ja metsätalousvaltaista aluetta (M), kaksi rakennettua loma-asunnon rakennuspaikkaa (RA) ja yksi saunan rakennuspaikka. Lisäksi kaavassa on osoitettu matkailupalvelujen alue RM-6 -merkinnällä, jonka määräys; *Alue on tarkoitettu matkailupalvelurakennusten ja loma-asuntojen rakentamiseen. Rakentaminen edellyttää ranta-asemakaavaa. Numero y osoittaa alueen rakennusoikeuden k-m²:nä. Rakennusoikeus kaavamerkinnän mukaan 200 k-m².*

Suolahden rantayleiskaava on hyväksytty Äänekosken kaupunginvaltuustossa 18.6.2007. Kiuassuon hankealueelle tai sen vaikutusalueelle sijoittuu rantayleiskaavan vesialueita; *Saarikas ja Mäyrälammit. Saarikkaan* ranta-alueelle on osoitettu maa- ja metsätalousvaltaista aluetta, jolla on ulkoilun ohjaamistarvetta tai ympäristöarvoja (MU-2) sekä vesistö W-1 -merkinnällä, jonka määräys; *Alueella on erityisiä ympäristöarvoja. Alue tulee säilyttää luonnontilaisena.*

Mäyrälampien ranta-alueelle on osoitettu maa- ja metsätalousvaltaista aluetta (M-2), jonka määräys; *Alue on tarkoitettu maa- ja metsätalouden harjoittamiseen sekä haja-asutusluonteiseen rakentamiseen. Asutusta ei saa sijoittaa 150 m lähemmäksi rantaviivaa. Pysyvän asutuksen talousrakennukset on sijoitettava asunnon välittömään läheisyyteen. Maankäyttö- ja rakennuslain 72 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettun ranta-alueen rakennusoikeus on maanomistajakohtaisesti siirretty RA- ja/tai A-alueille. Vesistö on osoitettu vesialueena (W) ja rantaan yksi rakennettu loma-asunnon rakennuspaikka RA -merkinnällä, jonka määräys; *Alue on tarkoitettu loma-asuntojen rakentamiseen. Tontin rakennusten yhteenlaskettu kerrosala saa olla enintään 250 m². Numero tai ympyröiden määrä osoittaa alueen rakennuspaikkojen enimmäismäärän.**

Asemakaavat: Hankealueelle tai sen vaikutusalueelle ei sijoitu asemakaavoja tai ranta-asemakaavoja. Alustavan hankerajan etäisyys Suolahden taajaman asemakaavan itärajasta on n. 2,3 km.

Muut suunnitelmat ja ohjelmat

Äänekosken kaupungin uusiutuvan energian strategia on valmistelussa. Strategian hyväksymisestä päättää aikanaan

Äänekosken kaupunginvaltuusto. Strategiaan tulevat toimenpide-esitykset voivat vaikuttaa käsiteltävänä olevan Kiuassuon tuulivoimaosayleiskaavan ratkaisuun.

Kaavoituksen toimivalta

Äänekosken kaupungin hallintosäännön 22 §:n mukaan yleiskaavan käynnistämisen toimivalta on kaupunginhallituksella.

Äänekosken kaupunki vastaa tuulivoimayleiskaavoituksesta ja ohjaa sekä valvoo kaavan laadintaa sekä kaavakonsultin toimintaa.

Tuulivoimakaavoituksesta aiheutuvat kustannukset

Kaavoitusaloitteen hakijan kanssa allekirjoitetaan sopimus kaavoituksen käynnistämisestä. Sopimukseen kirjataan tavoitteet, kustannusten jakautuminen, alustava aikataulu ja voimassaolo. Äänekosken kaupunki perii yleiskaavan laatimisesta maankäyttö- ja rakennuslain 77 c §:n mukaisesti laatimiskustannukset. Osayleiskaavan asiakirjat laatii konsultti ja kaupunki hoitaa vain hallinnon ja aineistojen nähtävälle asettamisen. Kaavakonsultti hoitaa osallisten kuulemisen.

Kaavoitusprosessi ja ympäristövaikutusten arviointimenettely

Esityslistan liitteenä on hanketoimijan kaavoitusaloite, esitys Kiuassuon tuulivoimahankkeesta ja luonnos kaavoitussopimukseksi. Alustava suunnittelualueen raja on esitetty siten, että turbiinit sijaitsevat 1,5 km etäisyydellä asutuksesta. Esiselvitysten perusteella tuulivoimaloista aiheutuva valtioneuvoston asetuksen ohjearvot ylittävä ääni jää suunnittelualueelle, eikä yllä asuin- tai vapaa-ajanrakennuksiin. Selvitykset tarkentuvat YVA:n ja kaavoituksen edetessä. Mikäli kaupunginhallitus käynnistää tuulivoimaosayleiskaavoituksen, tarkentuu kaavoitettava alue kaavaprosessin edetessä. Alustavasti pidetään tarpeellisena, että kaava-alue kattaa pääsääntöisesti vähintään tuulivoimaloiden 40 dB:n melualueen.

Ympäristövaikutusten arviointimenettely on aloitettu. Selvityksiä on tehty talvi- ja kevätkaudella 2024, ja jatketaan kesällä 2024. Keski-Suomen ELY-keskuksen perusteltu päätelmä on ajoitettu syksylle 2025. YVA:ssa tehtäviä selvityksiä hyödynnetään osayleiskaavan laadinnassa ja täydennetään tarvittavilta osin. YVA:n ja osayleiskaavan nähtävilläolot ja kuulemisajat yhdistetään mahdollisuuksien mukaan samanaikaisiksi.

Valmistelija Kaavoituspäällikkö Nina Marjoniemi, puh. 040 717 7479

Esittelijä Kaupunginjohtaja Matti Tuononen

Päätösehdotus Kaupunginhallitus

- 1) päättää käynnistää asiakohdan mukaisen oikeusvaikutteisen tuulivoimaosayleiskaavan laatimisen kaavoitusaloitteen mukaiselle Kiuassuon hankealueelle sekä Suolahden ja Sumiaisten rantayleiskaavojen osittaiset muutokset tuulivoimaosayleiskaava-alueella; ja

- 2) hyväksyy YVA- ja kaavoituskonsultiksi Eolus Finland Oy:n esittämän Sweco Finland Oy:n, projektipäällikkönä Kimmo Kymäläinen; ja
- 3) hyväksyy kaavoitussopimuksen tekemisen kaupungin ja Eolus Finland Oy:n kesken liitteenä olevan ehdotuksen mukaisesti; ja
- 4) määrää kaupunginjohtajan ja hallintojohtajan allekirjoittamaan kaavoitussopimuksen kaupungin puolelta sekä oikeuttaa heidät hyväksymään sopimukseen ennen allekirjoitusta mahdollisesti tehtävät teknisluonteiset tarkistukset.

Päätös

Keskustelun kuluessa Joni Kotilainen ehdotti Harri Piilosen kannattamana, että asia jätetään pöydälle. Puheenjohtaja totesi, että keskustelun kuluessa on tehty asian pöydällepanoa koskeva kannatettu ehdotus. Puheenjohtaja tiedusteli, voidaanko pöydällepanoehdotus hyväksyä yksimielisesti. Puheenjohtaja totesi, että asia on päätetty yksimielisesti jättää pöydälle.

- - - - -